

SEVEN DECADES / DR PRAKIT VATHESATOGKIT

Anti-smoking campaigner won't stop till rate drops further By Chairith Yonpiam

Addicted to helping

Dr Prakrit Vathesatogkit's name is essentially synonymous with anti-smoking campaigns in Thailand. That is how much the lung doctor has contributed to reducing the country's overall smoking rates in the last three decades.

Known as one of the most influential activists of his time, Dr Prakrit's career has helped bring down the number of smokers aged 15 and above to 11.4 million as of 2014, according to the National Statistical Office.

In 1991, the number was over three times as high, at 38.5 million people.

Now aged 74, Dr Prakrit gave an interview to the *Bangkok Post* to reflect on his 32-year-long (and ongoing) journey into anti-smoking advocacy.

The Action on Smoking and Health (ASH) Foundation — headed by the doctor himself — has always pointed out that men make up the vast majority of Thai smokers.

“When I first started work in this field, two in three men were avid smokers. There were no laws regulating smoking back then,” he said.

“The first 17 years of our campaigns were done without any additional funding but we had to produce content to educate the public [on the adverse effects of smoking],” he said.

“In contrast, tobacco factories had already been open for over 50 years, and adverts that promoted smoking were prevalent. In those five decades, there were over 800,000 cigarette stores in the country,” he added.

Dr Prakrit said he was teaching about lung disease as a lecturer at Ramathibodi Hospi-

tal when he was introduced to advocacy after being instructed by his dean to start campaigning.

The ASH Foundation was founded in 1985 by renowned public health scholar Dr Prawase Wasi and Dr Atthasit Vejjajiva, the founder of Ramathibodi Hospital and father of former Prime Minister Abhisit Vejjajiva.

Dr Prakrit was at the time a physician and a committee member of the foundation, before gradually spearheading it in the years to come.

In 1992, the first smoking-related laws were announced in the Royal Gazette. The Tobacco Products Control Act, announced in March, prevented tobacco manufacturers from advertising their products on media, such as television and radio.

The Non-Smokers Health Protection Act, announced the following month, allowed for non-smoking areas to be established and for fines to be enforced on violators.

In addition, taxes on cigarettes have risen from 55% in 1993 to 90% at present.

Dr Prakrit's decision to dedicate his life to anti-smoking campaigns has earned him plaudits from around the world. In 2000 he became the first Asian to receive a Luther L. Terry Award from the American Cancer Society for outstanding individual leadership in tobacco control.

He also received a medal from the World Health Organisation for his anti-tobacco and pro-health advocacy in 1992, as well as a Bloomberg Award for tobacco-controlling efforts in 2009.

His involvement with the government sector also saw him act as a representative of the Public Health Ministry in holding discussions to promote anti-smoking campaigns with the United States.

"I've always taken to heart that success will follow perseverance, and doing the right thing always trumps the wrong thing. Protecting the public's health is the right thing to do, but many people think this is a difficult task," Dr Prakrit said.

"Still, it's become ingrained in me that I must persevere even in the face of adversity, and I believe that I can keep doing it."

The main mission now, he says, is keeping track of law enforcement regarding tobacco products, by ensuring no businesses produce cigarette ads or corporate social responsibility campaigns that may put tobacco use in a good light.

The physician-turned-full-time-activist still has hope that Thailand will see fewer smokers in the future.

"In my career — or the 10 or so years I have left — I'd like to see the smoking rate for males in Thailand drop to less than 30%, from the present 37%, then I would be happy. It was over 60% [when I started working]," he said.

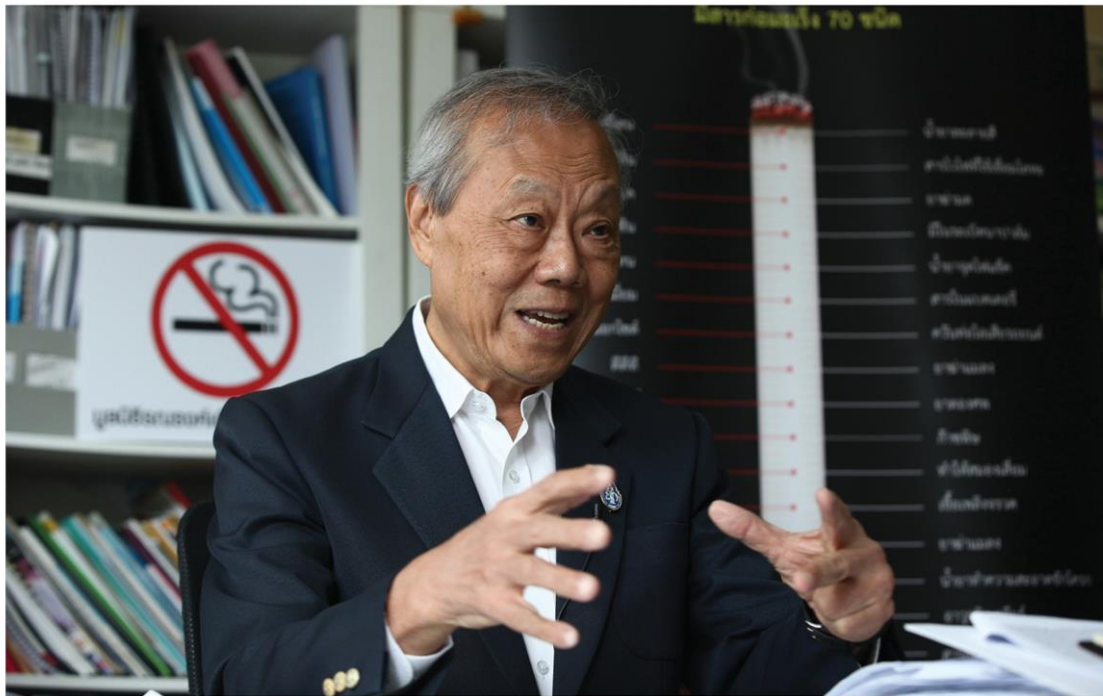
"We must not dawdle with these efforts. How can cigarettes still be sold when each one contains 70 carcinogens?" he asked.

บุคลากรจิตตวรรษ / ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประทีป วาศาสกรกิจ

การรณรงค์อย่างเข้มข้นของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประทีป วาศาสกรกิจ เพื่อให้คนไทยเลิกสูบบุหรี่ที่ก่อต่อเนื่องยาวนาน นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 32 ปีแล้ว ในนามมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ สามารถช่วยให้อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยลดลงเป็นอย่างมาก **เรื่อง ชัยฤทธิ์ ยนเปี่ยม**

ภารกิจใหญ่ คนไทยต้องสูบบุหรี่ลดลง

การสูบบุหรี่ลดลงเกือบครึ่ง แต่ถ้าเราไม่ทำเรื่องนี้ คนไทยจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นอีก 7.1 ล้านคน

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2528 ด้วยการผลักดันของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ราชทูตอาวุโส และ ศ.นพ.อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยคุณหมอประทีปในฐานะอายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคปอด ซึ่งทำงานเคลื่อนไหวเรื่องบุหรี่ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการไม่กี่ปีต่อมาขึ้นเป็นประธานมูลนิธิเต็มตัว

นับแต่นั้นมา การควบคุมการสูบบุหรี่ในประเทศไทยมีความก้าวหน้ามาก เช่น เกิดกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และกฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ควบคุมการโฆษณา พิกัดค่าเดือนบนซองบุหรี่ การไม่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ขึ้นภาษีบุหรี่เป็นขั้นบันไดต่อเนื่อง จากปี 2536 อยู่ที่อัตรา 55% ขยับเป็น 90% ในปัจจุบัน

การอุทิศตนละทิ้งจากอาชีพหมอมมาทำงานต่อด้านการสูบบุหรี่ ทำให้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประทีป วาศาสกรกิจ ได้รับรางวัลมากมาย อาทิ

รางวัลเหรียญ Tobacco or Health จากองค์การอนามัยโลก ปี 2535 รางวัลลุมเบิร์กด้านการควบคุมยาสูบโลก ปี 2552

ทว่า เจ้าตัวภาคภูมิใจกับรางวัล Luther L. Terry Awards จาก American Cancer Society ซึ่งเป็นการมอบรางวัลระดับโลกแก่บุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านการรณรงค์ควบคุมการสูบบุหรี่ระดับโลก (Outstanding Individual Leadership in Tobacco Control) โดยเป็นชาวเอเชียคนแรกที่ได้รางวัลนี้

ศ.นพ.ประทีป วัย 74 ปี ย้อนอดีตในสมัยเริ่มงานด้านนี้ใหม่ ๆ เวลานั้นคนไทยสูบบุหรี่มาก ผู้ชาย 2 ใน 3 สูบกันหมด กฎหมายควบคุมก็ไม่มี ระหว่างเป็นอาจารย์หมอโรคปอดที่โรงพยาบาลรามธิบดี คุณบดีจึงมอบหมายให้มาทำงานรณรงค์ จึงเป็นจุดเริ่มการทำงานด้านนี้

บทบาทช่วงแรกเริ่ม ยังได้โอกาสเป็นตัวแทนกระทรวงสาธารณสุขในการเจรจาแก้ปัญหาการนำเข้าบุหรี่จากสหรัฐอเมริกา จึงต้องศึกษาข้อมูล กระทั่งสร้างเครือข่ายขึ้นมาต่อรองในการเจรจา เพื่อไม่ให้ประเทศไทยเปิดตลาดบุหรี่โดยไม่ต้องเสียภาษี ผลพวงการทำหน้าที่ในครั้งนั้นทำให้คนไทยให้ความสนใจพิษภัยของยาสูบมากขึ้น

“ช่วง 17 ปีแรกที่เรารณรงค์ ไม่มีงบประมาณ ไม่มี

ภาคี แต่ก็ทำข้อมูลส่งให้ประชาชนเผยแพร่ ขณะที่โรงงานยาสูบตั้งมาแล้ว 50 ปี โดยไม่มีการควบคุมการสูบบุหรี่ มีแต่โฆษณาส่งเสริมให้สูบ ที่สำคัญมีร้านขายบุหรี่มากถึง 8 แสนราย”

คุณหมอ ยอมรับว่า แม้การสูบบุหรี่จะลดลงช้า เพราะผลเกิดขึ้นเฉพาะในเมือง เช่น กรุงเทพฯ จึงจะผลักดันให้การไม่สูบบุหรี่เกิดในระดับจังหวัด เพราะ 90% ของคนไม่สูบบุหรี่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ และเกือบครึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล โดยรวมๆ 80% เป็นกลุ่มแรงงาน

ศ.นพ.ประทีป สรุปลุ่สรรครการทำงานออกมา 3 ด้าน ซึ่งตรงกับผลสำรวจด้านการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก จาก 132 ประเทศ คือ 1. ธุรกิจจะคอยคัดค้าน 2. ความเฉื่อยชาของผู้กำหนดนโยบาย จากสาเหตุถูกบริษัทบุหรี่วิ่งเต้น 3. ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

“สิ่งที่ผมยึดเป็นหัวใจมาตลอดคือ ถ้าความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จจะอยู่ที่นั่น และความถูกต้องย่อมชนะความไม่ถูกต้อง เพราะการปกป้องคุ้มครองสุขภาพคน เป็นเรื่องที่ถูกต้อง หลายเรื่องอาจจะยาก แต่ถ้าพยายามเราจะทำได้ในเรื่องที่ยาก นิสัยผมคิดว่า ผมต้องทำได้”

“มีคนถามว่า ทำไมทำเรื่องนี้นาน คำตอบคือ พอผมเข้ามาจับแล้วมันติดพัน เสร็จจากเรื่องหนึ่งก็มีอีก

เรื่องที่ต้องทำต่อ มิฉะนั้นจะไม่ครบ การทำงานควบคุมยาสูบต้องทำหลายๆ มาตรการ แม้จะท้อบ้างกับบางเรื่อง แต่ก็ไม่ถึงขั้นไม่อยากทำต่อ”

ภารกิจที่ทำหายนับจากนี้ คุณหมอประคิดตั้งใจติดตามการบังคับใช้กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบห้ามบริษัทบุหรี่โฆษณา หรือทำกิจกรรมซีเอสอาร์ และผลักดันให้ขึ้นภาษียาเส้น เพราะรัฐบาลแทบไม่เก็บภาษีนี้อยู่ ซึ่งคน 10 ล้านคนที่สูบบุหรี่ ครึ่งหนึ่งเป็นคนงานที่สูบบุหรี่ของละ 10 บาท สุดท้าย คือต้องหามาตรการรักษาคนที่อยากเลิกบุหรี่

“ในชีวิตการทำงานผม ซึ่งไม่น่าถึง 10 ปีจากนี้ ผมอยากเห็นการสูบบุหรี่ของชายไทยต่ำกว่า 30% จากปัจจุบันอยู่ที่ 37% หรือใน 10 คนขอให้เหลือ 3 คน จากตอนเริ่มต้นที่มีสูบ 6 คนต่อ 10 คน ผมจะแอบปีเราต้องทำโดยไม่ช้า ปล่อยไม่ได้ เพราะบุหรี่มีสารก่อมะเร็ง 70 ตัว แล้วยังขายอยู่ได้อย่างไร” ศ.นพ. ประคิด ระบุ